

Grænsehandel og illegal handel 2023

Indhold

Forord	2
Nøgleresultater fra analysen	3
Kapitel 1 – Grænsehandel i Tyskland	4
Kapitel 2 – Varegrupper, der købes over grænsen	7
Kapitel 3 - Illegal handel	11

Forord

Danmark har et skatte-, moms- og afgiftsniveau, der er blandt verdens højeste, og det danske forbrugsbeskatningsniveau lægger et stort pres på den danske økonomi, hvilket ikke mindst kommer til udtryk gennem en udbredt grænsehandel, såvel i fysiske butikker som på nettet.

Konsekvensen er, at de summer danskerne grænsehandler for, medfører en konkurrenceforvridning, der har store konsekvenser for de danske handelsvirksomheders mulighed for at drive deres forretning.

Dansk Erhvervs analyse af grænselukningen i foråret 2020 viser også, at danske butikker går glip af en årlig meromsætning på mellem 3,5 og 5,8 mia. kr. på nydelsesmidler på grund af den høje grænsehandel.

Selvom en række afgifter er blevet reduceret, senest pr. 1. april 2019, hvor afgifterne på øl og vin blev nedsat, kæmper de danske virksomheder fortsat med en række høje afgifter og med grænsebutikkernes omgåelse af både den europæiske emballageregulering og den tyske pantlovgivning.

Danske virksomheder er med andre ord særdeles konkurrenceudsat, og det er nødvendigt at sikre danske virksomheder bedre rammevilkår, herunder at tage et opgør med det høje danske afgiftsniveau, for at trække omsætning og arbejdspladser hjem til Danmark.

Derfor undersøger Dansk Erhverv hvert år danskernes grænsehandel og illegale handel gennem en befolkningsundersøgelse. Resultaterne ses i denne rapport.

God læselyst!

Tina Buur Johnsen
Chefkonsulent
Dansk Erhverv

Nøgleresultater fra analysen

1,2 mio. husstande grænsehandler mindst en gang om året

Andel danskere, der grænsehandler mindst årligt, er **tilbage på niveauet før coronakrisen**

Nydelsesmidlerne sodavand, øl, slik, vin og chokolade **dri-ver danskerne over grænsen**

Hvert år køber danskerne ca. **95 mio. liter sodavand, 50 mio. liter øl, 8.000 ton slik og 5.000 ton chokolade** i de tyske grænsehandelsbutikker

Grænsehandel betyder **større forbrug af sukker og alkohol** ifølge danskerne selv

Næsten **340.000 husstande køber illegalt indførte nydelsesmidler**

Den illegale handel foregår især på privatadresser, hvor sælger og køber kender hinanden

Hver femte dansker synes, at illegal handel er i orden, og andelen er stigende

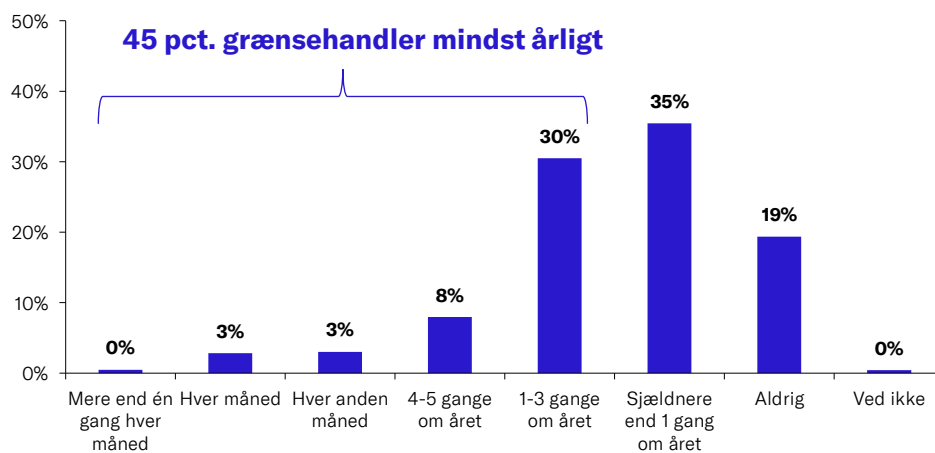
Kapitel 1 – Grænsehandel i Tyskland

Dansk Erhverv undersøger hvert år, hvordan det står til med danskernes grænsehandel i Tyskland. I dette kapitel undersøger vi, hvor ofte danskerne grænsehandler, om der er sket en udvikling i grænsehandlen og hvem, der særligt grænsehandler.

1,2 mio. husstande grænsehandler mindst en gang om året

Undersøgelsen viser, at 45 pct. af danske husstande grænsehandler i Tyskland mindst en gang om året, se figur 1. Det svarer til mere end 1,2 mio. danske husstande. Heraf svarer 30 pct., at deres husstand køber ind i Tyskland 1-3 gange om året, mens 15 pct. gør det 4-12 gange om året.

Figur 1: **Hvor ofte foretager du eller din husstand indkøb i Tyskland?**

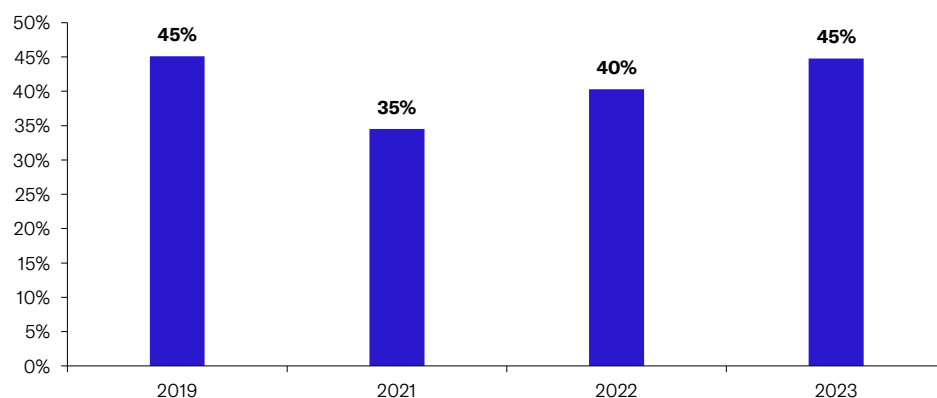
Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2023.

Note: n = 1.005 danskere på 18+ år.

Andel, der grænsehandler årligt, er tilbage på niveauet før coronakrisen

Andelen af danske husstande, der grænsehandler mindst en gang om året, faldt med 10 procentpoint fra 45 pct. i 2019 til 35 pct. i 2021, se figur 2. I 2022 var andelen 40 pct., og i 2023 er vi tilbage på samme niveau som før coronakrisen (45 pct.).

Figur 2: **Andel af danske husstande, der foretager indkøb i Tyskland mindst en gang om året - udvikling 2019, 2021-2023**

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, 2019, 2021-2023.

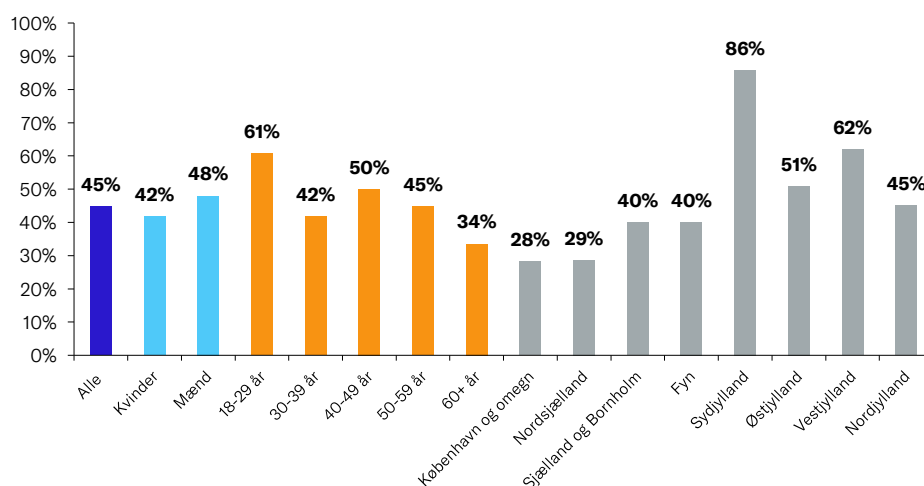
Note: n (2019) = 1.006, n (2021) = 1.014, n (2022) = 1.008, n (2023) = 1.005.

Det er særligt de unge og sønderjyderne, der grænsehandler

86 pct. af sønderjyderne grænsehandler i Tyskland mindst én gang om året. Danskere, der bor i denne landsdel, grænsehandler dermed signifikant mere end danskere i de øvrige landsdele, se figur 3.

Figuren viser også, at seks ud af ti i aldersgruppen 18-29-år foretager grænsekøb i Tyskland mindst én gang årligt. Det er signifikant flere end de 30-39-årige, 50-59-årige og 60+ årige.

Figur 3: **Andel af danske husstande, der foretager indkøb i Tyskland mindst årligt, fordelt på respondentens køn, alder og landsdel**

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2023.

Note: n (Alle) = 1.005, n (Kvinder) = 517, n (Mænd) = 488, n (18-29 år) = 199, n (30-39 år) = 143, n (40-49 år) = 164, n (50-59 år) = 181, n (60+ år) = 318, n (København og omegn) = 255, n (Nordsjælland) = 59, n (Sjælland og Bornholm) = 150, n (Fyn) = 103, n (Syddjylland) = 93, n (Østjylland) = 161, n (Vestjylland) = 90, n (Nordjylland) = 92.

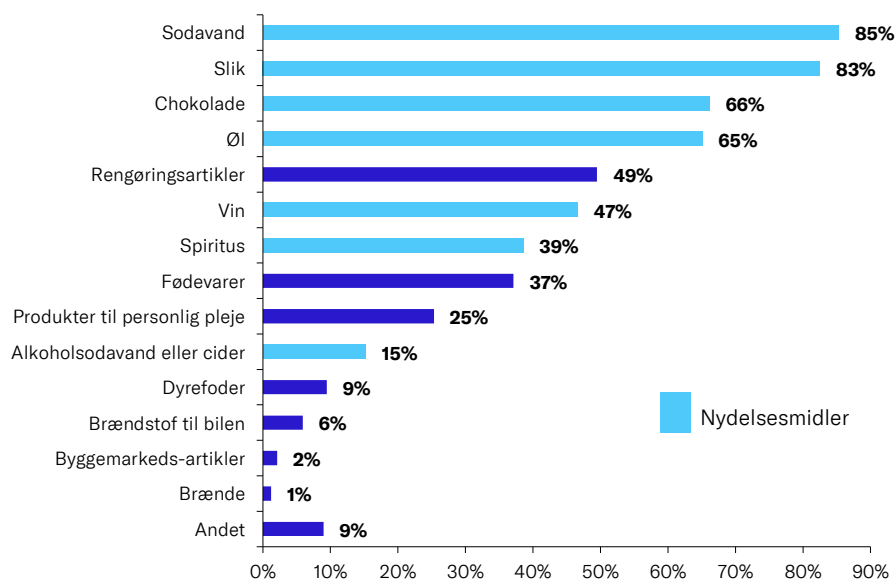
Kapitel 2 – Varegrupper, der købes over grænsen

I dette kapitel undersøger vi, hvilke varegrupper danskerne køber over grænsen, hvad der er vigtigst for dem at købe, og hvordan det påvirker deres forbrug af sukker og alkohol ifølge dem selv. Vi laver desuden et estimat for det samlede antal liter/gram sodavand, øl, slik og chokolade, danskerne køber i grænsehandelsbutikkerne om året.

Danskerne køber søde sager og alkohol i de tyske grænsehandelsbutikker

Dansk Erhverv har undersøgt, hvilke varer danskerne typisk køber over den tyske grænse. Vi har spurgt de danskere, som har grænsehandlet inden for de seneste seks måneder. Det er i alt 38 pct. af danskerne. Undersøgelsen viser, at danskerne særligt køber nydelsesmidler som fx søde sager og alkohol i Tyskland, se figur 4.

Figur 4: **Hvilke af nedenstående varetyper har du grænsehandlet indenfor de seneste seks måneder?**

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2023.

Note: n = 383. Kun danskere, der har grænsehandlet i Tyskland inden for de seneste seks måneder.

Figur 4 viser, at 85 pct. af de danskere, der har grænsehandlet inden for de seneste seks måneder, har købt sodavand, mens 83 pct. har købt slik. Andelen, der har købt chokolade og øl, er hhv. 66 pct. og 65 pct.

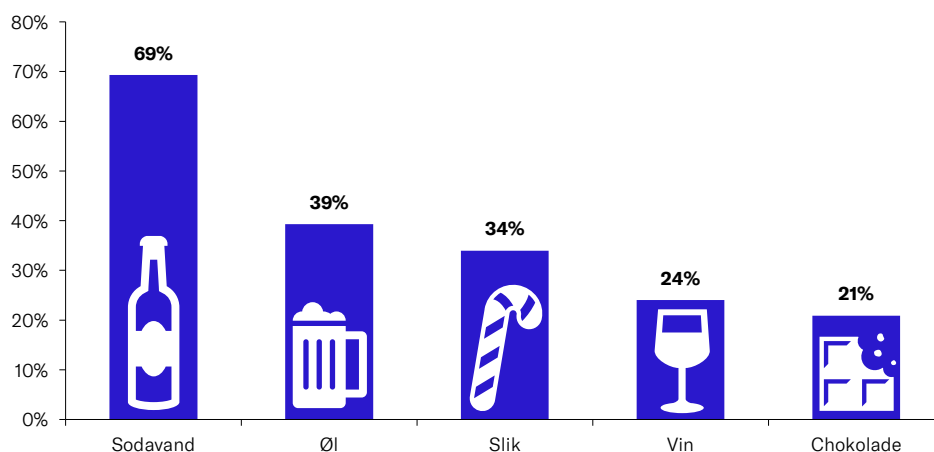
Udover de ovenfor nævnte eksempler på nydelsesmidler er rengøringsartikler også en populær vare i grænsehandelsbutikkerne. Næsten halvdelen (49 pct.), har købt rengøringsartikler i Tyskland inden for de seneste seks måneder. Med hensyn til køb af vin og spiritus gælder det for hhv. 47 pct. og 39 pct.

Nydelsesmidlerne sodavand, øl, slik, vin og chokolade driver danskerne over grænsen

Dansk Erhverv har undersøgt, hvilke varer der driver danskerne over grænsen. Respondenterne i undersøgelsen blev bedt om at vælge op til tre varetyper, der er de vigtigste for dem at købe ved grænsen, ud af de 15 varetyper, som er vist i figur 4. Figur 5 viser top fem varetyper.

Syv ud af ti danskere, der har grænsehandlet inden for de seneste seks måneder, har sodavand på deres top-tre over de vigtigste varer at købe, når de handler ved grænsen. 39 pct. har øl og 34 pct. har slik på deres top-tre. Vin og chokolade indtager fjerde og femtepladsen med hhv. 24 pct. og 21 pct. Resultaterne er på niveau med Dansk Erhvervs undersøgelse i 2022.

Figur 5: **Hvilke varegrupper er de vigtigste for dig at købe, når du handler ved grænsen?**

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2023.

Note: n = 383. Kun danskere, der har grænsehandlet i Tyskland inden for de seneste seks måneder. Man kunne angive op til tre svar og fik kun vist de varekategorier, som man har købt inden for de seneste seks måneder.

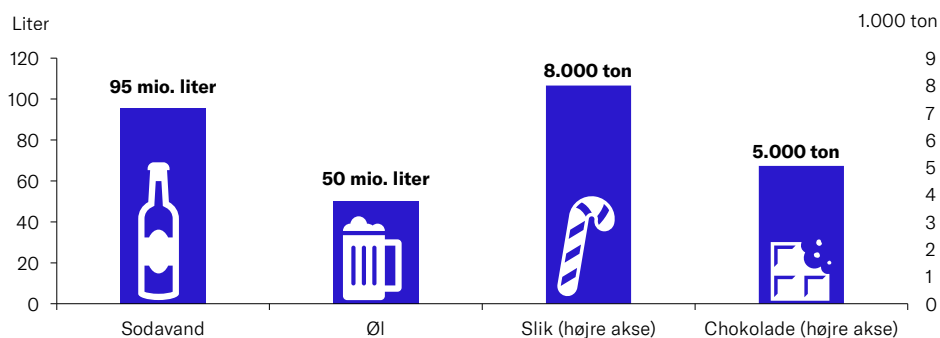
Hvor mange liter/gram sodavand, øl, slik og chokolade køber danskerne i grænsehandelsbutikkerne?

Dansk Erhverv har spurgt danskerne, hvor mange liter sodavand og øl, de drikker på en typisk uge. Vi har også spurgt, hvor mange gram slik og chokolade, de spiser på en typisk uge. I gennemsnit drikker danskerne 1,9 liter sodavand og 0,9 liter øl, mens de spiser 187 gram slik og 126 gram chokolade på en typisk uge. Vi har også spurgt danskerne, hvor stor en andel af husholdningens samlede forbrug af hver af de fire slags fødevarer, der stammer fra grænsekøb i Tyskland.

Disse oplysninger bruges til at lave estimater for, hvor mange liter sodavand og øl, samt hvor mange kilo slik og chokolade, danskerne hvert år køber i de tyske grænsehandelsbutikker. Til beregningerne antages, at forbruget for de respondenter, der har deltaget i undersøgelsen, fordeler sig som for hele deres husstand. Respondenter, der har svaret "ved ikke" til spørgsmålene er sat til hhv. nul liter eller gram, ligesom outliers er sat til nul.¹ Disse antagelser betyder, at Dansk Erhverv sandsynligvis undervurderer det samlede antal liter/gram, der købes over grænsen.

Figur 6 viser et konservativt estimat for, hvor mange liter/gram sodavand, øl, slik og chokolade, danskerne køber over grænsen til Tyskland hvert år. Vi estimerer, at danskerne køber ca. 95 mio. liter sodavand, 50 mio. liter øl, 8.000 ton slik og 5.000 ton chokolade hvert år i de tyske grænsehandelsbutikker.

Figur 6: **Estimat af samlet årligt antal liter/kiloton sodavand, øl, slik og chokolade, som danskerne køber over grænsen i Tyskland**

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv 2023.

Note: n = 1.005. Se tekst over figuren for antagelser bag beregningerne.

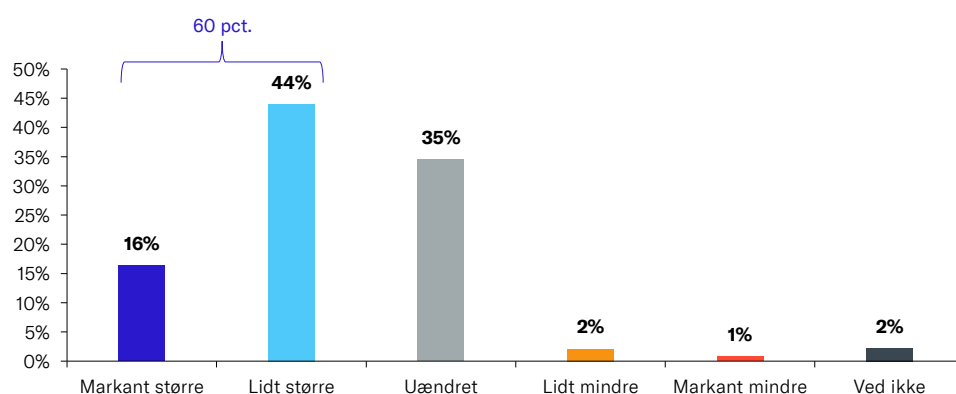
¹ Outliers defineres som respondenter, der har svaret mindst 30 liter sodavand eller øl om ugen samt respondenter, der har svaret mindst 5.000 gram slik eller chokolade om ugen.

Grænsehandel betyder større forbrug af sukker og alkohol ifølge danskerne selv

Dansk Erhverv har undersøgt, om danskerne ifølge dem selv vurderer at have et større forbrug af sukker og alkohol efter en tur mod grænsehandelsbutikkerne i Tyskland. Vi har spurgt de danskere, der har grænsehandlet inden for de seneste 6 måneder, om de oplever en tendens til at øge eller mindske deres forbrug af slik, chokolade, sodavand eller alkohol, når de handler over grænsen.

Undersøgelsen viser, at seks ud af ti danskere (60 pct.), der har grænsehandlet inden for de seneste 6 måneder, har et større forbrug af søde sager og alkohol end de ellers ville have, se figur 7. 35 pct. svarer, at grænsehandlen ikke påvirker deres forbrug.

Figur 7: **Når du har grænsehandlet i Tyskland, vil du så sige, at du er tilbøjelig til at have et større eller mindre forbrug af slik, chokolade, sodavand eller alkohol end du ellers ville have?**

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2023.

Note: n = 381. Kun danskere, der har grænsehandlet sodavand, øl, vin, spiritus, alkoholsodavand eller cider, slik, chokolade eller andre fødevarer inden for de seneste 6 måneder.

Kapitel 3 - Illegal handel

Dette kapitel handler om illegal handel med nydelsesmidlerne øl, sodavand, vin, spiritus, alkoholsodavand, cigaretter, slik og chokolade i Danmark. Illegal handel er fx salg af nydelsesmidler, som er indført ulovligt i Danmark uden om de danske moms- og afgiftsregler.

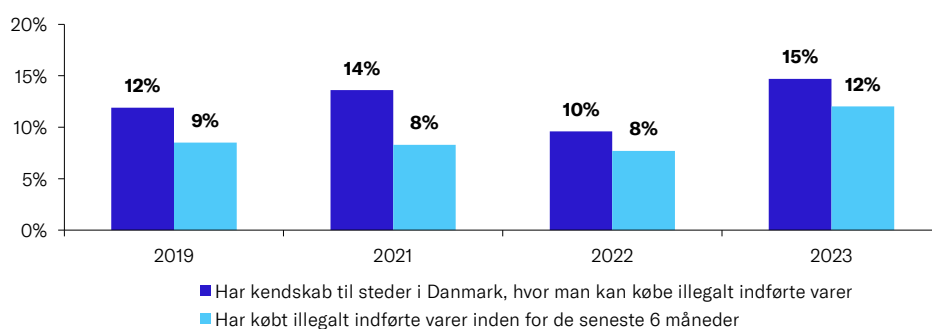
Hvis man køber varer i udlandet og sælger dem videre i Danmark uden at betale moms og afgifter, bliver den danske statskasse snydt for indtægter, ligesom det bliver svært for de danske fødevarermyndigheder at kontrollere fødevarerens sikkerhed. Derudover kan lovlige danske butikker og virksomheder ikke konkurrere på lige vilkår.

Dansk Erhverv har derfor undersøgt danskernes illegale handel. Vi har gjort respondenterne i undersøgelsen opmærksom på, at undersøgelsen er 100 pct. anonym, og at vores ønske blot er at få en fornemmelse af det samlede omfang.

Næsten 340.000 husstande køber illegalt indførte nydelsesmidler

Vi har spurgt danskerne om, om de kender til steder i Danmark, fx arbejdspladser, kiosker, grønthandlere, privatadresser, varevogne, venner/familie/kolleger og lignende, hvor man kan købe varer, som er indført uden om det danske moms- og afgiftssystem. I 2023 svarer mere end hver syvende dansker (15 pct.), at de kender til steder, som sælger sådanne varer, se figur 8. Det er 5 procentpoint mere end i 2022.

Figur 8: **Andel danskere, der har kendskab til steder i Danmark, hvor man kan købe varer, som er indført uden om det danske moms- og afgiftssystem, og andel husstande, der selv har købt sådanne varer**

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, 2019, 2021, 2022 og 2023.

Note: n (2019) = 1.006, n (2021) = 1.014, n (2022) = 1.008, n (2023) = 1.005. Spørgsmålet

Vi har også spurgt danskerne, om de selv eller en anden person i deres husstand inden for de seneste 6 måneder har købt øl, sodavand, vin, spiritus, alkoholsodavand, cigaretter, slik eller chokolade, som er indført uden om det danske moms- og afgiftssystem.

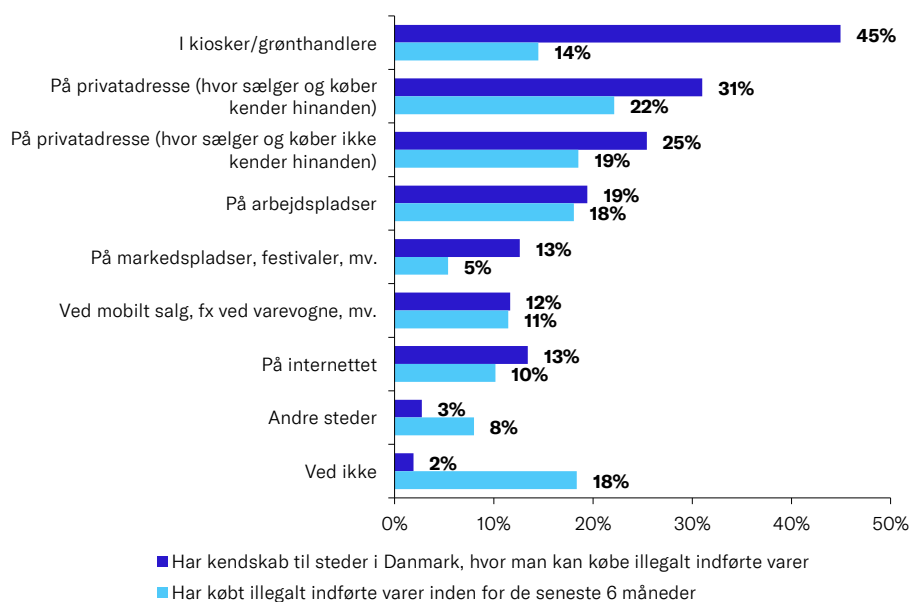
Undersøgelsen viser, at 12 pct. af de danske husstande har købt nydelsesmidler, der er indført i Danmark uden for det danske moms- og afgiftssystem, se figur 8. Det svarer til næsten 340.000 danske husstande. Det er signifikant højere end i 2022, hvor andelen var 8 pct.

Det er især de unge mellem 18 og 29 år, som både har kendskab til stederne (32 pct.), og som køber det (22 pct.) (ikke vist i figur).

Den illegale handel foregår især på privatadresser, hvor sælger og køber kender hinanden

Dansk Erhverv har spurgt danskerne, hvilke steder de kender, som sælger varer, som er indført uden om det danske moms- og afgiftssystem. Vi har også spurgt de danskere, som køber sådanne varer, hvor de har købt dem, se figur 9.

Figur 9: **Hvorfra foregår den illegale handel?**

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2023.

Note: n (Har kendskab til steder i Danmark, hvor man kan købe illegalt indførte varer) = 148, n (Har købt illegalt indførte varer inden for de seneste 6 måneder) = 121. Det er muligt at angive flere svar.

45 pct af danskerne, som kender til steder, der sælger sådanne varer, svarer, at salget foregår fra kiosker og grønthandlere, se figur 9. Det er dog ikke her, at danskerne i størst grad køber fra. Det mest populære sted at købe illegalt indførte varer er på privatadresser, hvor sælger og køber kender hinanden. Det svarer 22 pct. af de danskere, der har købt illegalt indførte varer inden for de seneste 6 måneder, se figur 9.

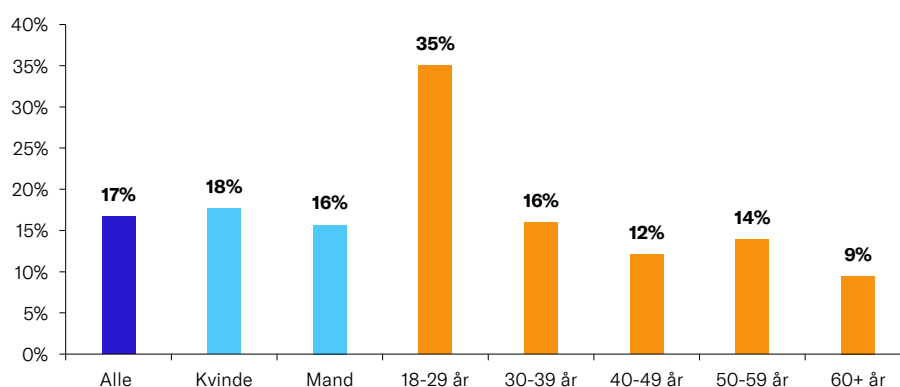
Mere end hver tredje unge mellem 18-29 år deltager i fester, hvor der bliver solgt illegalt indført alkohol og/eller søde sager

Det er ikke kun privat, at danskerne deltager i salget af illegale varer.

17 pct af danskerne har inden for det seneste år deltaget i fester, fx i lokale sportsforeninger, vejfester eller lignende sociale/lokale aktiviteter, hvor der blev solgt dåseøl, dåsesodavand, vin, spiritus eller alkoholsodavand, som var købt i de tyske grænsehandelsbutikker, se figur 10.

Der er dog stor forskel på tværs af alder. Mere end hver tredje unge mellem 18-29 år (35 pct.) har deltaget i fester, hvor der bliver solgt alkohol og/eller søde sager købt i tyske grænsehandelsbutikker.

Figur 10: **Andel danskere, der inden for det seneste år har deltaget i fester, fx fester i lokale sportsforeninger, vejfester eller lignende sociale/lokale aktiviteter, hvor der blev solgt dåseøl, dåsesodavand, vin, spiritus eller alkoholsodavand, som var købt i de tyske grænsehandelsbutikker**

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2023.

Note: n (Alle) = 1.005, n (Kvinder) = 517, n (Mænd) = 488, n (18-29 år) = 199, n (30-39 år) = 143, n (40-49 år) = 164, n (50-59 år) = 181, n (60+ år) = 318.

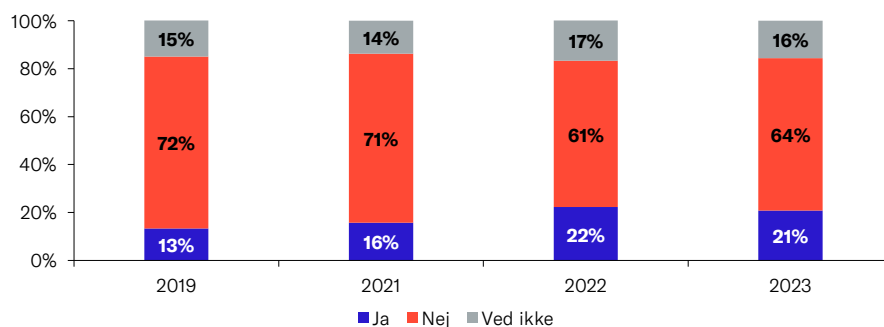
Hver femte dansker synes, at illegal handel er i orden - og andelen er stigende

Dansk Erhverv har undersøgt, om danskerne alt i alt synes, at det er i orden at købe varer, som er indført i Danmark uden om det danske moms- og afgiftssystem.

Undersøgelsen viser, at hver femte dansker synes, at illegal handel er i orden, se figur 11. 64 pct. synes ikke, at det er i orden, mens 16 pct. svarer 'ved ikke'.

Undersøgelsen viser også, at andelen af danskere, der synes illegal handel er i orden, er stigende. Der er altså signifikant flere danskere i 2022 og 2023 der synes, at illegal handel er i orden end i 2019 og i 2021.

Figur 11: **Synes du alt i alt, at det er i orden at købe varer, som er indført i Danmark uden om det danske moms- og afgiftssystem?**

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2023.

Note: n (2019) = 1.006, n (2021) = 1.014, n (2022) = 1.008, n (2023) = 1.005.

Der er ikke signifikant forskel i andelen på tværs af hverken køn, alder eller landsdel. Men der er signifikant flere af dem, som selv har deltaget i fester, hvor der blev solgt illegalt indført alkohol og/eller søde sager, som synes, at det er i orden (47 pct.) sammenlignet med dem, som ikke har deltaget i sådanne fester (15 pct.) (ikke vist i figur).

Der er også signifikant flere af dem, som selv har købt illegalt indførte varer, der synes, at det er i orden (35 pct.) sammenlignet med dem, som ikke har gjort det (19 pct.) (ikke vist i figur).

Om dette notat

Arbejdet med rapporten er afsluttet den 16. april 2024.

Om Dansk Erhvervs befolkningsundersøgelse

Norstat har på vegne af Dansk Erhverv i juni 2023 foretaget en befolkningsundersøgelse om danskernes grænsehandel og illegal handel. Norstat har spurgt 1.005 danskere, som afspejler den danske befolkning på 18+ år på variablene køn, alder og region. Den maksimale stikprøveusikkerhed i en undersøgelse med 1.005 respondenter er +/- 3,1 procentpoint. Usikkerheden er større i figurer med færre respondenter.

Om Dansk Erhvervs Analysenotater

Dansk Erhverv udarbejder løbende analyser, som samles i analysenotater. Ambitionen er at udgøre et kvalificeret og anvendeligt beslutningsgrundlag i forhold til væsentlige, aktuelle udfordringer på alle områder, som har betydning for dansk erhvervsliv og den samfundsøkonomiske udvikling. Det er tilladt at citere fra Dansk Erhvervs analysenotater med tydelig henvisning til Dansk Erhverv.

Kontakt

Henvendelser angående Dansk Erhvervs politik på området kan ske til chefkonsulent, Tina Buur Johnsen på tbj@danskerhverv.dk eller på tlf. 3374 6229.

Henvendelser angående analysen kan ske til seniorøkonom, Christine Sinkjær-Rasmussen, på chsi@danskerhverv.dk eller på tlf. 3374 6156.

DANSK ERHVERV
Børsen
1217 København K

www.danskerhverv.dk
info@danskerhverv.dk
T. + 45 3374 6000

Vi handler på vegne af vores medlemmer

I Dansk Erhverv handler vi hver dag på vegne af 18.000 medlemsvirksomheder og flere end 100 brancheforeninger. Vi er erhvervsorganisation og arbejdsgiverforening for et af verdens mest handlekraftige erhvervsliv.

Vi tilbyder rådgivning inden for medarbejder- og virksomhedsforhold og politisk gennemslagskraft. Vores indsatser bygger på medlemmernes aktive deltagelse i netværk og udvalg.

I Dansk Erhverv arbejder vi hver dag for, at Danmark bliver verdens bedste land at drive virksomhed i. Til gavn for arbejdspladser, velstand og Danmark i fremgang.

Vi arbejder for et Danmark med sammenhængskraft og handlekraft.

**DANSK
ERHVERV**